

110 oldal terjedelemben, amely kézirat formájában áll rendelkezésre.

- *A polgári pedagógia kritikai elemzése* nemzetközi kutatócsoport keretében *Olaszország közoktatásügye, fejlesztésének tendenciái* című témán dolgoztam 1975–1988 között. Több előadásom hangzott el nemzetközi konferenciákon (Moszkva, Berlin, Varsó), illetve publikációk jelentek meg külföldi pedagógiai szakfolyóiratokban, majd egy nemzetközi tanulmánykötetben, amely magyar

fordításban is megjelent (*A tőkés országok iskolapolitikája*, 1983, 188–206. o.).

A felsorolt témák mindegyikéből számos tanulmány jelent meg akadémiai tanulmánykötetekben, szakmai folyóiratokban, az MPT által kiadott kötetekben, illetve a Neveléstörténeti Füzetek sorozat kötetiben és a Neveléstörténet című folyóiratban. Ezeket az adatokat a megjelent tanulmányok, közlemények stb. bibliográfiája tartalmazza.

Budapest, 2007. november

MÁTRAI ZSUZSA

Két történet munkakapcsolatunk kezdeteiről

1980-ban történt, hogy az Országos Pedagógiai Intézetet, nem először és nem is utoljára, átszervezték. Az átszervezések persze általában arra is szolgálnak, hogy a nem kívánatos személyektől megszabaduljanak. Ez esetben elsősorban a főigazgatótól akartak ily módon megválni, aki a Minisztérium rendcsinálójaként került oda, de alig néhány év alatt inkább az Intézet védelmezőjévé vált. Nem tudom, mi okból, a helyettesének is mennie kellett, s harmadikként nekem is. (Tudtam, hogy ennek nem szakmai, hanem magántermészetű okai voltak.) Aki nem akart ott látni, megkérte az akkori miniszterhelytest, hogy távolítsa el onnan. Két hónapot kaptam,

három hónap próbaidőt javasolt, hogy saját szemével győződjön meg arról, milyen ember és munkaerő vagyok valójában

hogy befejezzem az aktuális munkáimat. Éppen ebben voltam, amikor felkeresett az újonnan megbízott főigazgató-helyettes azal, hogy segíteni szeretne, mert méltánytalanul tartja az elbocsátásomat. Azt ajánlotta fel, hogy beszél a Pedagógiai Szemle főszerkesztőjével, Balogh Lászlóval, hogy legyen oda. A folyóirat szerkesztősége az OPI épületében kapott helyet, de nemcsak az Intézet lapja volt, hanem a Magyar Pedagógiai Társaságé is. Mivel a felsőbb utasítás úgy szólt, hogy csak intézeti munkatársként nem maradhatok, így az MPT képviselőjére való hivatkozással lehetővé vált, hogy szerkesztőként mégis maradhassak.

Egy idő múlva hívatott Balogh László, akivel korábban nem volt személyes kapcsolat. Egy papírt tartott a kezében, mondván, hogy jó néhányan felkeresték, óva intve attól, hogy engem alkalmazzon. Majd monoton hangon felolvasta, mit mondtak rólam. A lista hosszú volt, karakteremre nézve nem mondhatni, hogy hízelgő jelzőkkel, de arról nem volt szó benne, hogy rosszul végeztem volna a korábbi munkámat. Mikor befejezte, néztük egymást egy darabig, várta, hogy mit mondok. Csak annyit szoltam némi szarkazmussal, hogy ilyen „levetemült” embert nyilván nem kíván munkatársnak, aztán felálltam, hogy elmenjek. Erre halkán megszólalt, és azt mondta: tapasztalata szerint olyan ember nincs, akinek ennyi rossz tulajdonsága lenne, jó meg egy sem. Három hónap próbaidőt javasolt, hogy saját szemével győződjön meg arról, milyen ember és munkaerő vagyok valójában. Soha nem felejttem el, milyen jólesett, hogy nem hitt a mendemondáknak, és az adott körülmények között kiállt mellettem.

A másik történetem az első próbamunkámhoz kapcsolódik. Egy hosszabb tanulmányt kellett megszerkesztenem, amiben semmilyen gyakorlatom nem volt. Egyetem után tanárként dolgoztam, és az OPI-ban végzett tantárgygondozói munkába is épp, hogy kezdtem beletanulni, amikor abba kellett hagynom. Így aztán tapasztalat és különösebb eligazítás nélkül láttam munkához a saját fejem szerint. Javítottam a helyesírási, nyelvhelyességi hibákat, ahogy gondoltam, és a tanulmány szerkezetéhez is kis mértékben hozzányúl-

tam. Mikor végeztem, odaadtam Balogh Lászlónak, mondván: kész van. Ő alaposan átnézte, majd egymással szemben ülve lassan sorolni kezdte, milyen hibákat nem vettem észre, illetve javítottam rosszul.

A kb. 20 oldalas tanulmány szerkesztésében soktucatnyi hibát talált. Csodálkozva tapasztaltam, mennyire nem vagyok tisztában a központozással, az egybe- és különírás szabályaival, valamint azzal, hogy

mindent ellenőrizni kell, mindennek utána kell menni, főként azoknak a dolgoknak, melyekben „biztosak” vagyunk. Majd megmutatott a kéziratban néhány szerkesztői fogást, kiemelve, mi mindenre kellett volna figyelniem. Ezzel a mélyvízbe

dobással kezdte el, majd nem sokkal utána be is fejezte a kiképzésemet. Már akkor is tudtam, milyen jót tett velem. Nemcsak lehetőséget adott, hanem meg is tanított a szerkesztői munka technikai részleteire, melynek igen nagy hasznát vettem, különösen majd húsz évvel később, amikor egy rövid ideig könyvszerkesztőként dolgoztam.

A három hónapos próbaidőből évekgig tartó emberi és munkakapcsolat lett, az után is, hogy nemsokára más munkakörbe kerültem. Mi sem mutatja ezt jobban, mint, hogy bár kutatóként már más intézeti egységhez tartoztam, jó ideig maradtam a szerkesztőségi szobák egyikében, és továbbra is részt vettem a Pedagógiai Szemle mindennapi munkájában. Ahogy mondani szokták, jó csapat voltunk: Balogh Lászlóval, Majzik Lászlónéval, Budai Ágnessel, Lukács Judittal, Benei Magdival. Hálás vagyok, hogy közējük tartozhattam.

---

a három hónapos
próbaidőből évekgig tartó
emberi és munkakapcsolat
lett, az után is, hogy
nemsokára más
munkakörbe kerültem
